

**TEOSTON
YHDENVERTAISUUSRAPORTTI**

**Huhtikuu
2024**

Sisällys

Johdanto.....	3
Musiikkialan sukupuolijakauma muuttuu hitaasti	4
Musiikin tekijöiden (säveltäjät, sanoittajat) sukupuolijakauma.....	5
Musiikin esittäjien sukupuolijakauma.....	7
Musiikista saatujen tekijänoikeuskorvausten jakautuminen	8
Musiikin opiskelijoiden sukupuolijakauma.....	10
Rekisteröityjen kappaleiden määrä.....	11
Eri sukupuolten näkemys yhdenvertaisuudesta	12
Syrjintä ja epäasiallinen kohtelu musiikkialalla	13
Sukupuoleen ja ikään liittyvä syrjintä	14
Vähemmistöryhmien kokema syrjintä	15
Syrjinnän aiheuttamat ammatilliset haitat	17
Seksuaalinen häirintä	19
Epäasiallinen kohtelu 2022 ja 2024	20

Johdanto

Yhdenvertaisuus on parantunut ja monimuotoisuus lisääntynyt Suomen musiikkialalla viimeisten vuosien aikana. Naisia on yhä enemmän musiikin säveltäjinä ja sanoittajina sekä myös musiikkialan johtopaikoilla. Naisartistit näkyvät suosituimpien kappaleiden esittäjinä ja voittavat palkintoja sekä meillä että maailmalla. Yli 650 globaalia musiikkifestivaalia ja organisaatiota on allekirjoittanut kansainvälisen Keychange-sitoumuksen saavuttaakseen sukupuolten tasa-arvon ja moninaisuuden tavoitteet. Suomessa lähes 150 musiikkialan toimijaa on allekirjoittanut yhdenvertaisen musiikkialan teesit.

Paljon on kuitenkin vielä työtä tehtävänä – sekä meillä että maailmalla. Epätasa-arvo jatkuu, erityisesti kullissien takana. Musiikintekijöiden ja erityisesti tuottajien kuva on edelleen valkoinen ja miehinen. Erilaiset vähemmistöt kokevat edelleen luvattoman usein syrjintää ja epäasiallista kohtelua, mikä sysää laajoja joukkoja syrjään musiikkialalta. Tämä aiheuttaa paitsi henkistä kärsimystä yksilötasolla, myös valtavia menetyksiä koko toimialalle. Pienen markkina-alueen musiikkialan on hyödynnettävä kaikki kyvyt, jotta maamme musiikkikulttuuri pysyy monipuolisena, kilpailukykyisenä ja kykenee menestymään tulevaisuudessa entistä paremmin. Suomen musiikkialan tulee heijastaa sitä yhteiskunnallista muutosta, joka on käynnissä myös muualla yhteiskunnassa.

Tämä raportti on koostettu suomalaisista ja kansainvälisistä tilastotiedoista sekä tutkimuksista herättämään tietoisuutta musiikkialalla – koska tietoa lisää paitsi tuskaa, myös toimintaa. Ajantasaisen tiedon avulla voimme työskennellä yhdessä luodaksemme oikeudenmukaisemman, saavutettavaman ja inklusiivisemman musiikkialan, jossa kaikki taustoista, seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuoli-identiteeteistä riippumatta saavat samat mahdollisuudet menestykseen. Meidän kaikkien on toimittava torjuaksemme syrjintää sen kaikissa muodoissaan. Yhdenvertaisuus ja inklusiivisuus on välttämätön ainesosa alamme menestymiselle.

Musiikkialan sukupuolijakauma muuttuu hitaasti

Naisten osuus musiikin tekijöistä nousee hitaasti

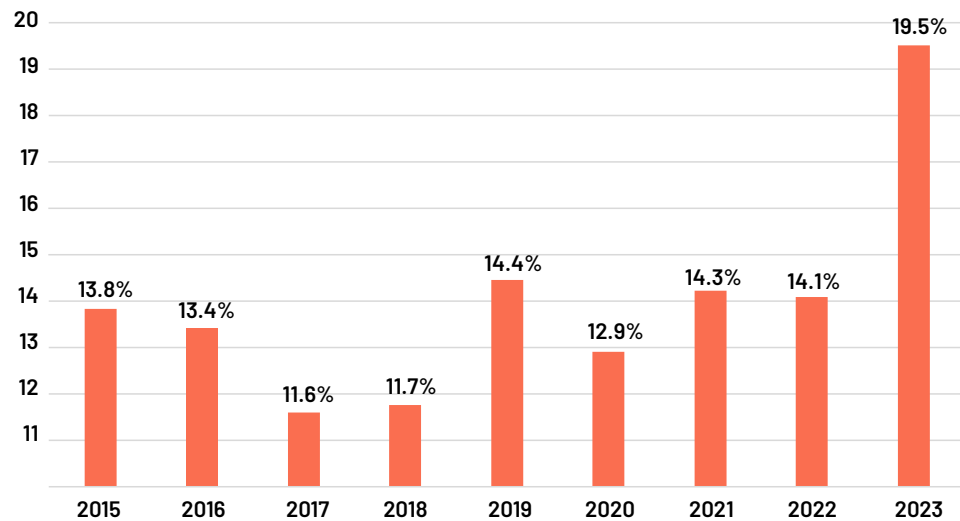
Naisten osuus musiikin säveltäjinä tai sanoittajina pysyy vuodesta toiseen noin viidesosassa sekä Suomessa että maailmalla.

Vuonna 2023 naispuolisten musiikin tekijöiden osuus USA:n Billboard-listan kappaleissa nousi ennätystulokseensa, jopa 19,5 prosenttiin.

Suomessa naisten osuus Teostoon kuuluvista musiikin säveltäjistä ja sanoittajista on hieman tätä korkeampi, 20,6 prosenttia, mutta on noussut kymmenessä vuodessa vain muutaman prosenttiyksikön.

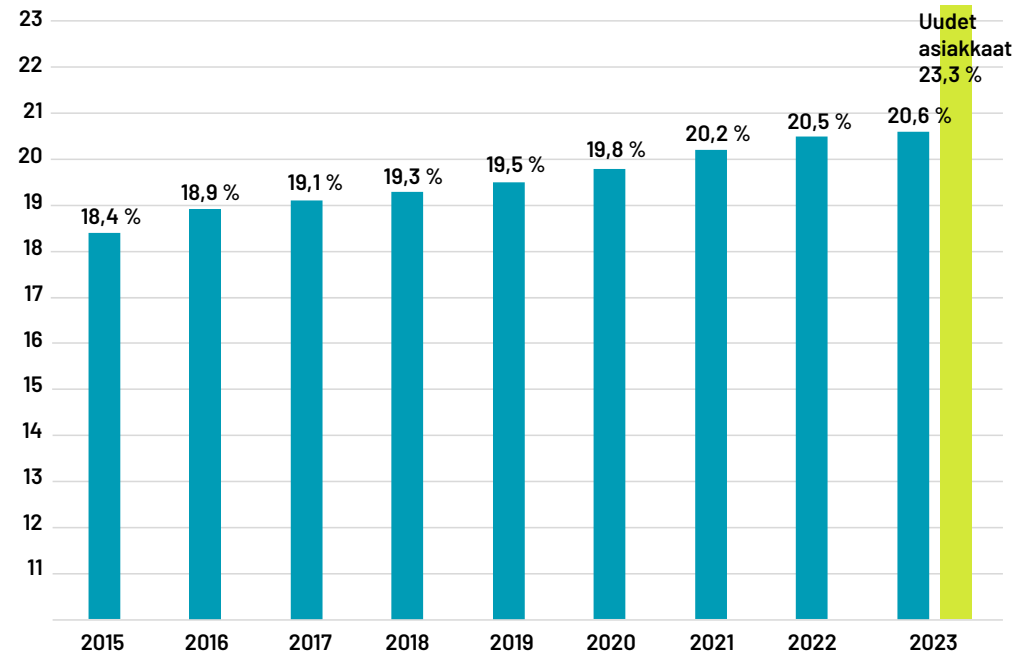
Uusissa, vuoden aikana Teostoon liittyneissä asiakkaissa naisten osuus on hieman tätä isompi, 23,3 prosenttia.

NAISTEN OSUUS MUSIIKIN TEKIJÖISTÄ USA:n BILLBOARD-LISTALLA

Lähde: [Inclusion in the Recording Studio? Gender & Race/Ethnicity of Artists, Songwriters & Producers across 1,200 Popular Songs from 2012 to 2023](#). USC Annenberg Inclusion Initiative.

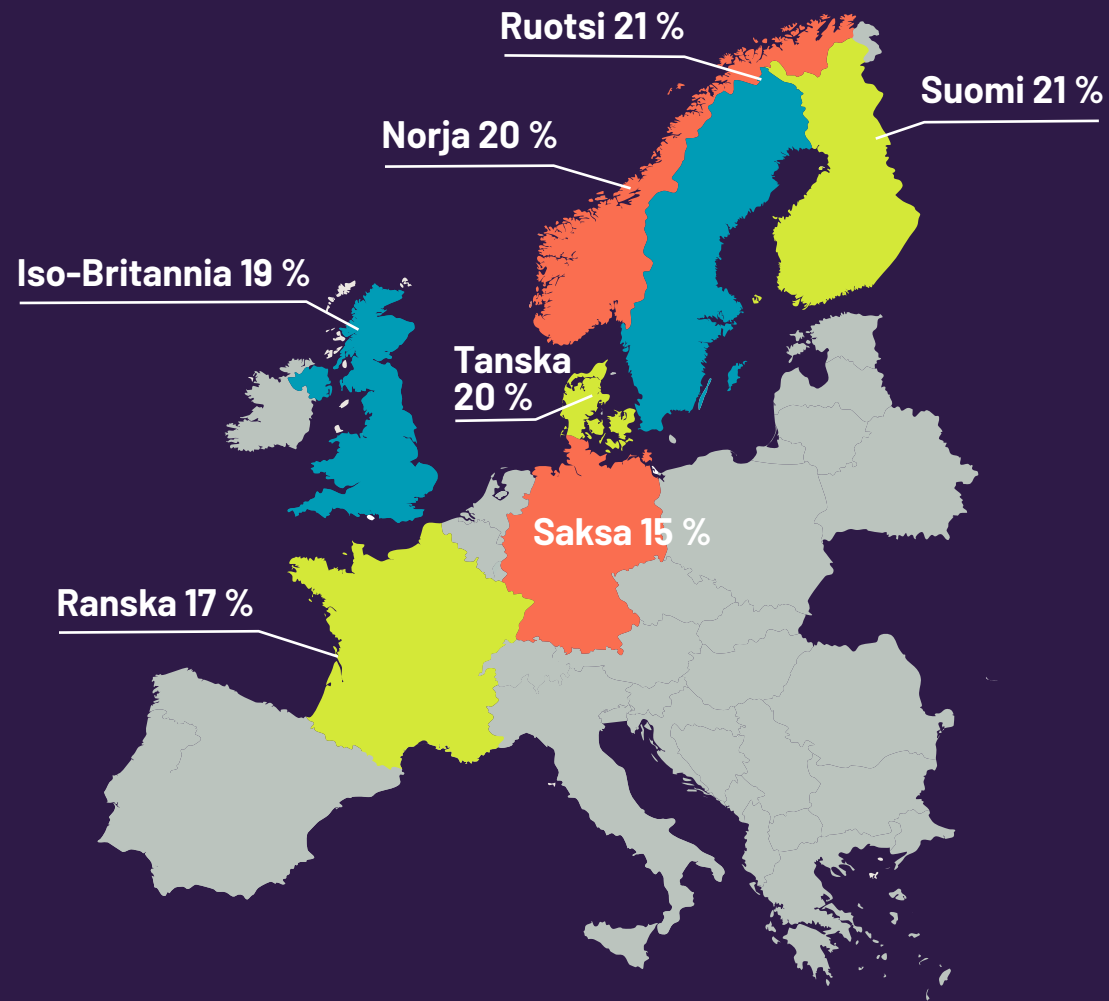
NAISTEN OSUUS MUSIIKIN TEKIJÖISTÄ SUOMESSA

Lähde: Teoston asiakasrekisteri

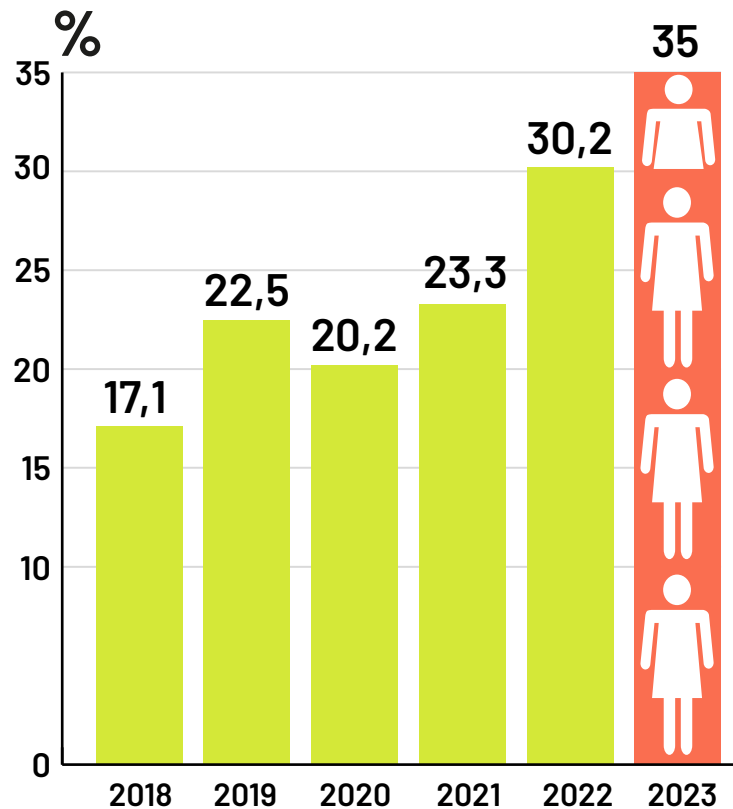
Naisten osuus musiikin tekijöistä on noin viidennes kaikkialla Euroopassa

NAISTEN OSUUS MUSIIKIN TEKIJÖISTÄ 2022

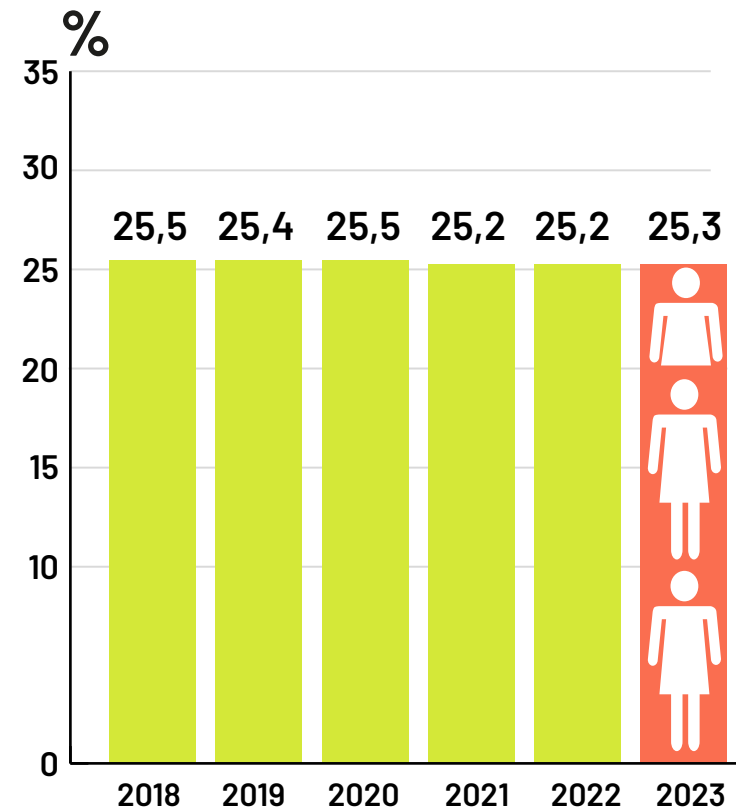
Esiintyjissä naisten osuus on kasvanut nopeasti

Naisartistien osuus USA:n Billboard-listalla

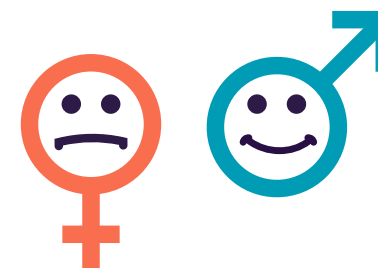
Lähde: [Inclusion in the Recording Studio? Gender & Race/Ethnicity of Artists, Songwriters & Producers across 1,200 Popular Songs from 2012 to 2023](#). USC Annenberg Inclusion Initiative.

Suomessa naisten määrä musiikin esittäjien ja tuottajien joukossa on pysynyt tasaisesti noin 25 prosentissa

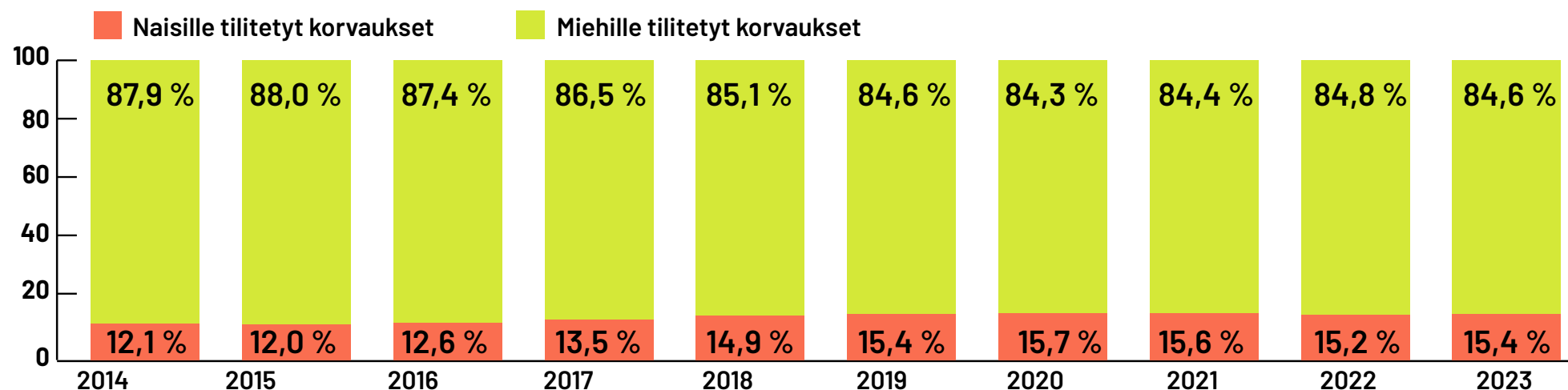

Lähde: Gramexin tietokanta, tilaston koonnut Katja Pönkkä.

Naisten osuus myös musiikin korvauksista on pienempi

Naisten osuus musiikin tekijänoikeuskorvauksista on säilynyt useita vuosia noin 15 prosentissa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana prosenttiosuus on noussut vain pari prosenttiyksikköä.

Tilitysalueittain tarkasteltuna naisten osuus on selvästi pienin online-korvauksissa eli striimatussa musiikissa. Juuri online-korvaukset ovat olleet viime vuosina selvästi voimakkaimmin kasvava tilitysten alue, kun taas perinteinen radio- ja tv-alue on laskusuunnassa. Myös ulkomailta tulevista korvauksista vain kymmenesosa menee naispuolisille tekijöille.

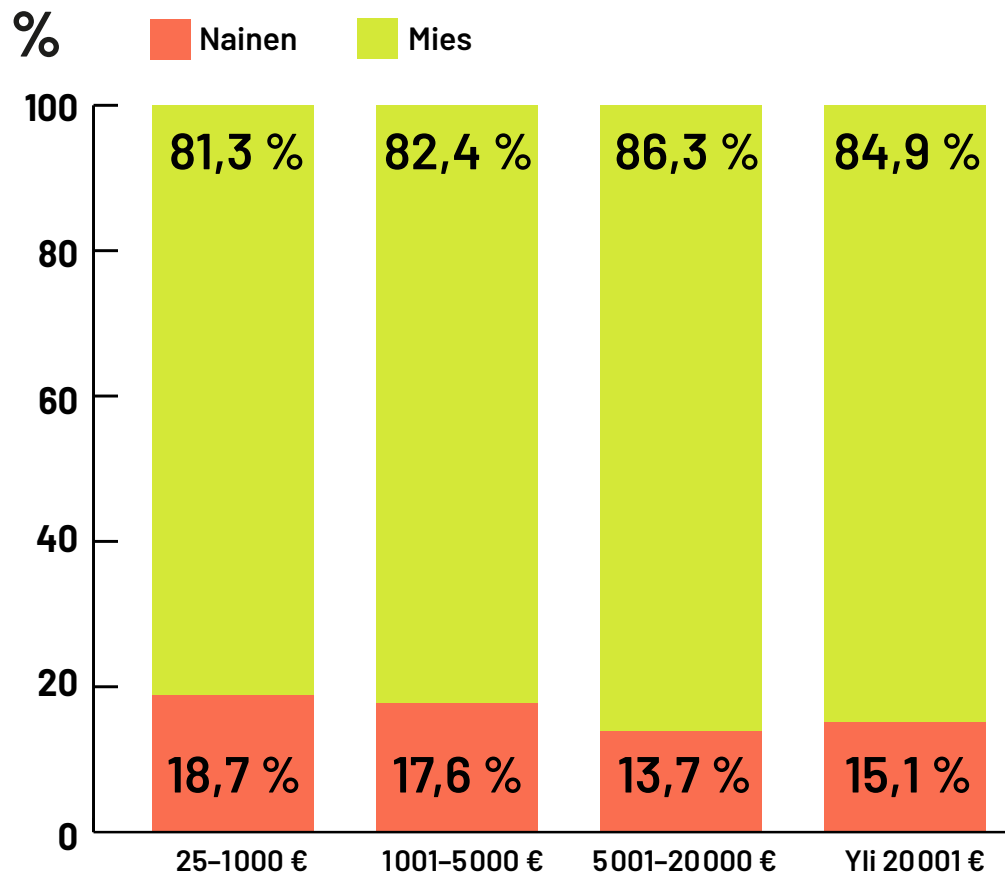
	Radio	Taustamusiikki	TV	Tapahtumat	AV-tuotannot	Online	Ulkomaan korvaukset
Naisten osuus tilityksistä 2023	20,4 %	18,9 %	16,8 %	16,6 %	16,3 %	11,4 %	10,8 %

Naisten osuus pienenee tulojen kasvaessa

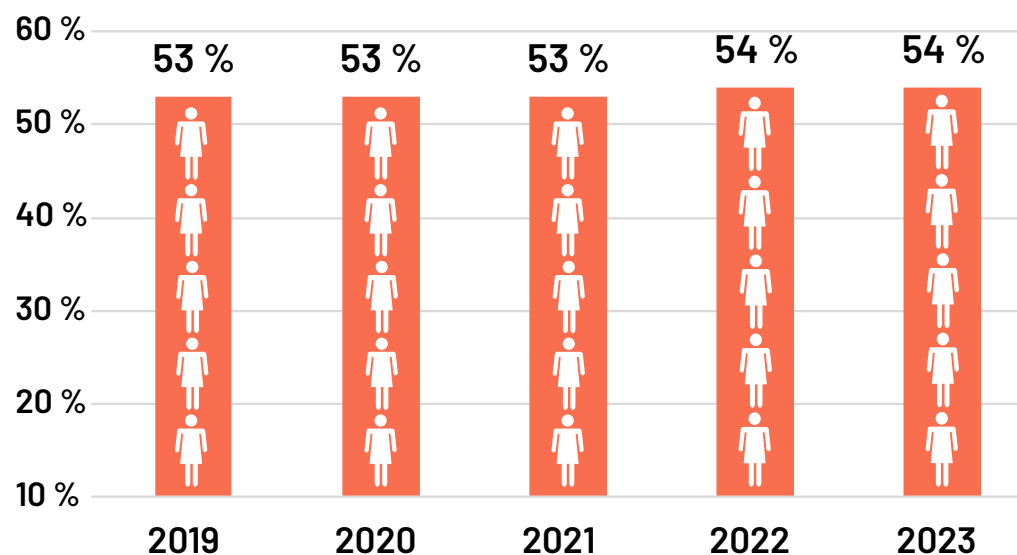
SUKUPUOLIJAKAUMA TEKIJÄNOIKEUS- KORVAUSTEN ERI TULOLUOKISSA 2023

Kuviossa sukupuolijakauma tekijänoikeuskorvauksissa on laskettu eri tuloluokkiin suhteutettuna. Kuvio osoittaa, että naisten osuus korvauksista laskee suuremmissa tuloluokissa. Yli 20 000 vuosittain korvauksia saavia on vain pari prosenttia Teoston tilityksiä saavista oikeudenomistajista.

Kyse ei ole osaamisesta: naiset opiskelevat musiikkia enemmän kuin miehet

NAISTEN OSUUS MUSIIKKIALAN OPISKELIJOISTA

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen

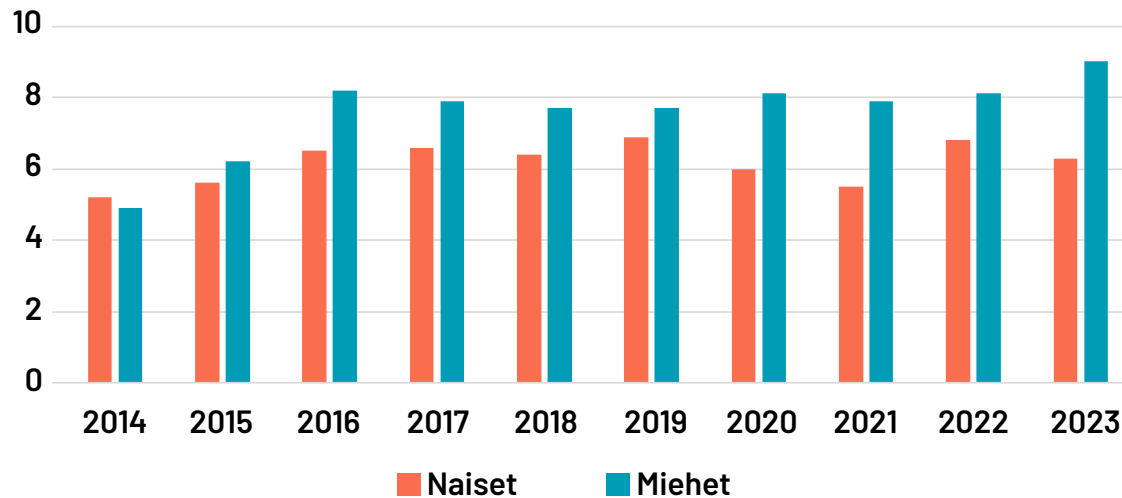
Musiikkialan opiskelijoissa naisia on ollut jo pitkään yli puolet. Naiset ovat sekä kiinnostuneita musiikista että opiskelevat sitä innokkaasti. Luku pitää sisällään sekä ammatillisessa koulutuksessa, ammatti-korkeakoulussa kuin korkeakoulutasolla musiikkia opiskelevat.

Naisten tekemien kappaleiden osuus ei kasva

REKISTERÖITYJÄ TEOKSIA KESKIMÄÄRIN PER HENKILÖ

Lähde: Teoston teosrekisteri

Vielä kymmenen vuotta sitten naisille ja miehille rekisteröitiin keskimäärin lähes yhtä monta kappaletta per henkilö Teoston teosrekisteriin. Julkaisutahdin kiihtyessä ja rekisteröityjen kappaleiden määrän kasvessa naisten tuotannon tahti ei kuitenkaan ole kasvanut vastaavalla tavalla.

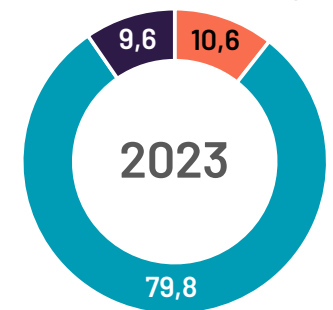
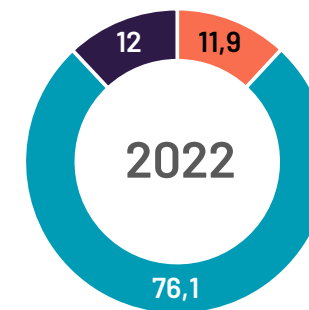
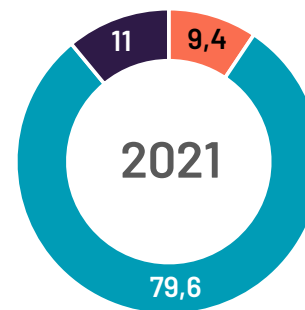
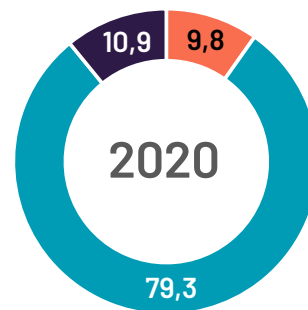
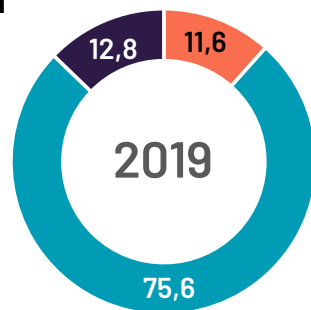
Näyttää myös siltä, että vaikka co-writing -tyyppiset yhteyskirjoitusprojektit ovat lisääntyneet, naiset eivät useinkaan pääse mukaan miesten kirjoitussessioihin. Viimeisen kymmenen vuoden ajan pelkkiä miestekijöitä sisältävien kappaleiden osuus teosrekisteriin rekisteröidyissä kappaleissa on pysynyt tasaisesti noin 80 prosentissa.

Vuosittain rekisteröityjä kappaleita, joissa on

Vain naistekijöitä

Vain miestekijöitä

Molempia

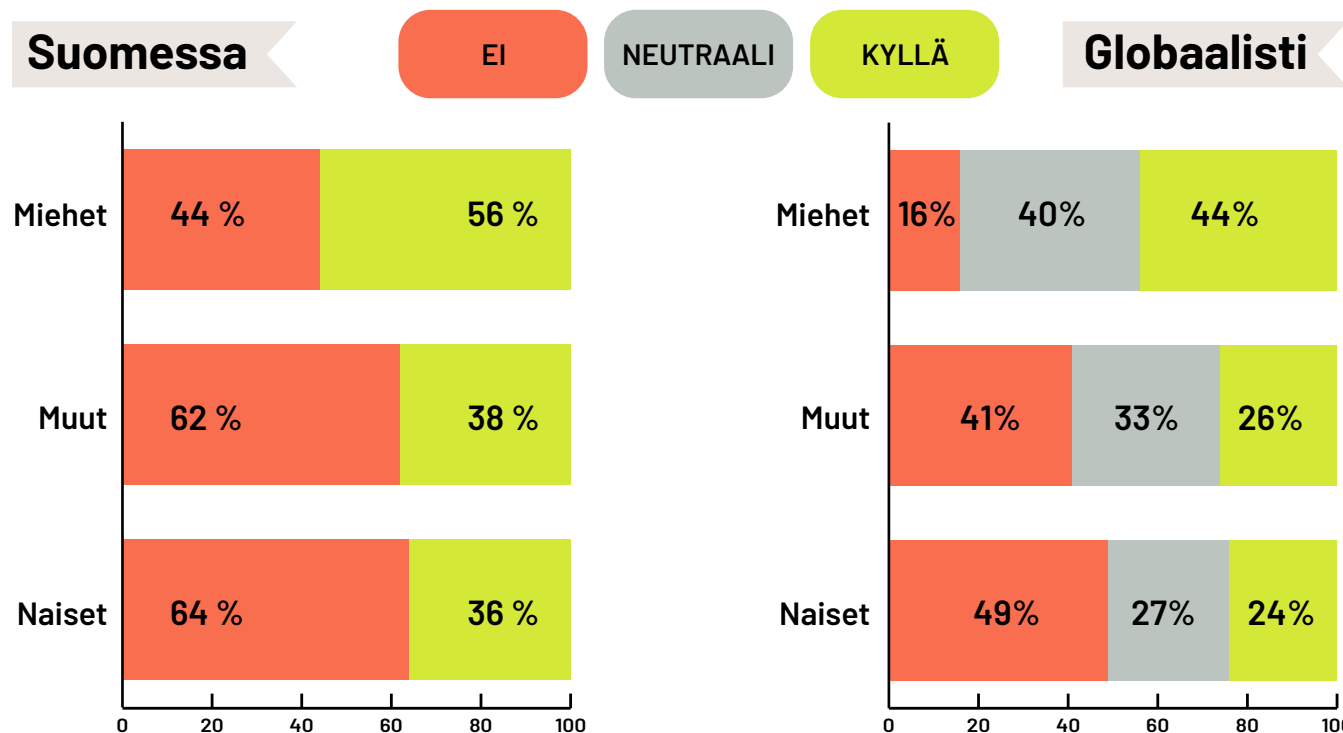

%

Naisilla ja miehillä hyvin eri käsitykset musiikkialan yhdenvertaisuudesta

Kysyttäessä, onko musiikkiala mielestäsi yhdenvertainen, tulevat esille miesten ja naisten erot katsantokannoissa. Suomessa 36 % ja maailmalla vain 24 % naisista pitää musiikkialaa yhdenvertaisena. Yhdenvertaisuuden kokemus on kuitenkin huomattavasti suurempi miesten joukossa: Suomessa 57 % ja maailmalla 44 % miehistä pitää musiikkialaa yhdenvertaisena.

ONKO MUSIIKKIALA MIELESTÄSI YHDENVERTAINEN?

HUOM:

Kysymyksenasettelussa on eroavaisuuksia: Suomalaisessa yhdenvertaisuuskyselyssä ei annettu neutraalia vaihtoehtoa.

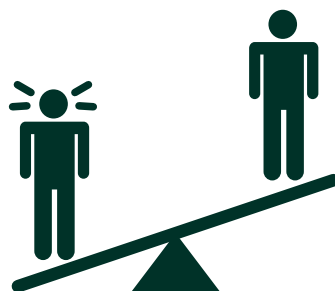
Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

Lähde: [Be the Change: Gender equity in Music 2024 report.](#)

Syrjintä ja epäasiallinen kohtelu musiikkialalla

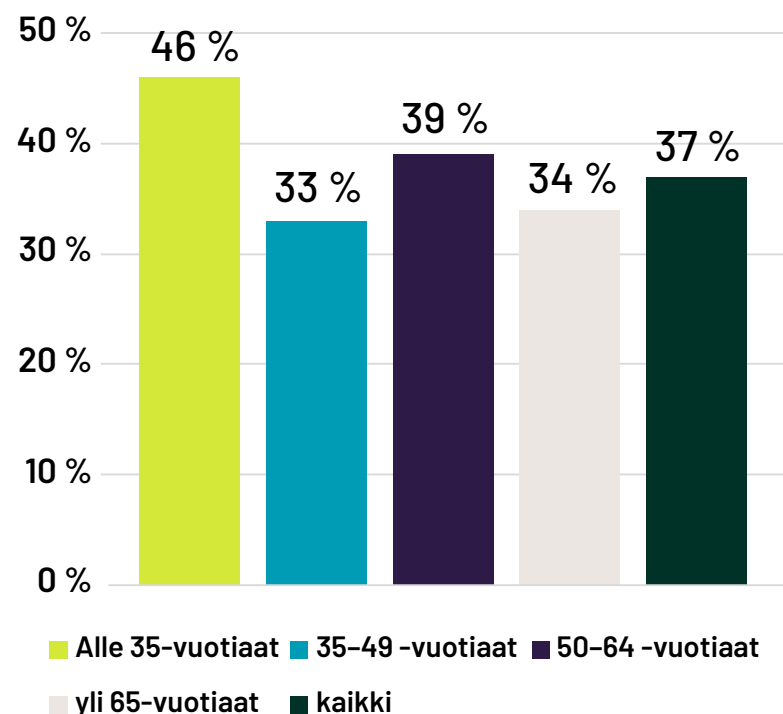
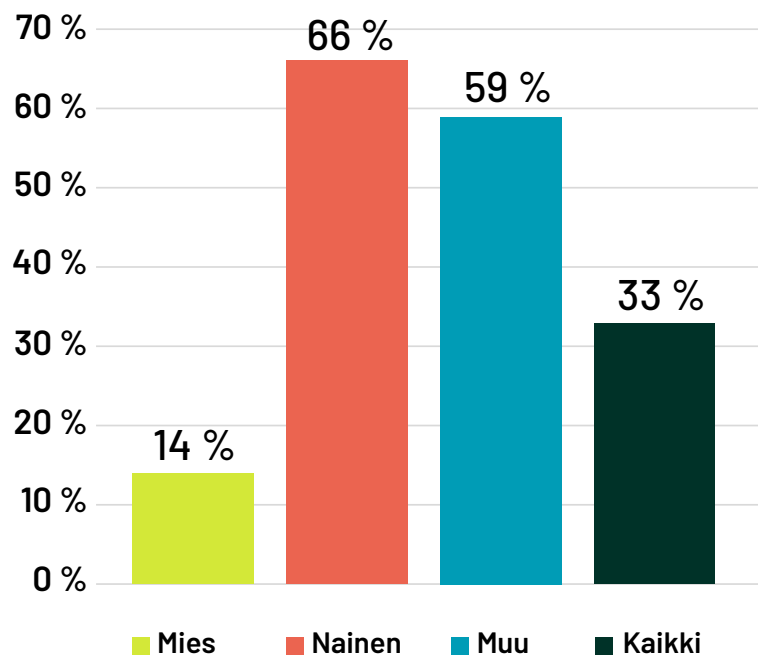
Suomen musiikkialalla on runsaasti sekä sukupuoleen että ikään liittyvää syrjintää

Kokenut sukupuoleen liittyvää syrjintää Suomen musiikkialalla

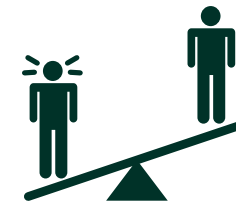
Kokenut ikään liittyvää syrjintää Suomen musiikkialalla

Suomen musiikkialalla toimivista
54 %
on kokenut jonkinlaista syrjintää tai epäasiallista käytöstä

Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

Suomen musiikkiala on hyvin moninainen. Vähemmistöön kuuluvat kokevat kuitenkin paljon syrjintää taustansa vuoksi.

	Osuus vastaajista	On kokenut syrjintää taustansa vuoksi
Seksuaalivähemmistöön kuuluvat	11 %	35 %
Sukupuolivähemmistöön kuuluvat	3 %	45 %
Kielivähemmistöön kuuluvat	8 %	51 %
Etninen vähemmistö	4 %	61 %
Psyykkisen vamman omaava	7 %	30 %
Fyysisen vamman omaava	2 %	18 %
Aistivammaiset	2 %	19 %
Muun vamman omaava	5 %	42 %

Helmi-maaliskuussa 2024 toteutetussa musiikkialan yhdenvertaisuuskyselyssä tiedusteltiin vastaajien kuulumisesta erilaisiin vähemmistöryhmiin. Selvästi eniten musiikkialalla työskentelee erilaisiin seksuaalivähemmistöihin kuten homo- bi- pan- tai aseksuaalien joukkoon kuuluvia. Myös kielivähemmistöön (suomi ei äidinkieli) kuuluvia oli lähes joka kymmenes. Kyselyssä sama vastaaja saattoi kuulua useampaan eri ryhmään.

Selvästi eniten syrjintää tai epäasiallista kohtelua olivat kokeneet etnisiin vähemmistöihin kuuluvat. Myös kielivähemmistöjen ja sukupuolivähemmistöjen (esim. transihmisten) joukossa syrjinnän kokemukset olivat hyvin yleisiä.

Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

Musiikkialan yhdenvertaisuus näyttäytyy hyvin erilaiselta eri vähemmistöjen silmissä

ONKO MUSIIKKIALA MIELESTÄSI YHDENVERTAINEN?

Kyllä-vastanneiden osuus:

Kun vähemmistöiltä musiikkialalla kysyttiin näkemystä toimialan yhdenvertaisuudesta, vastaukset vaihtelivat rajusti sen mukaan, mihin vähemmistöryhmään vastaaja katsoi kuuluvansa. Etnisiin vähemmistöihin tai seksuaalivähemmistöihin kuuluvista tai psyykkisen vamman omaavista vain kolmannes piti alaa yhdenvertaisena, kun taas esimerkiksi aistivammaisista ja fyysisen vamman omaavista selvästi yli puolet piti alaa yhdenvertaisena.

Aistivammaiset
75 %

Fyysisen vamman
omaava **55 %**

Kielivähemmistöön
kuuluvat **47 %**

Sukupuolivähemmistöön
kuuluvat **42 %**

Muun vamman
omaava **40 %**

Seksuaalivähemmistöön
kuuluvat **33 %**

Psyykkisen vamman
omaava **30 %**

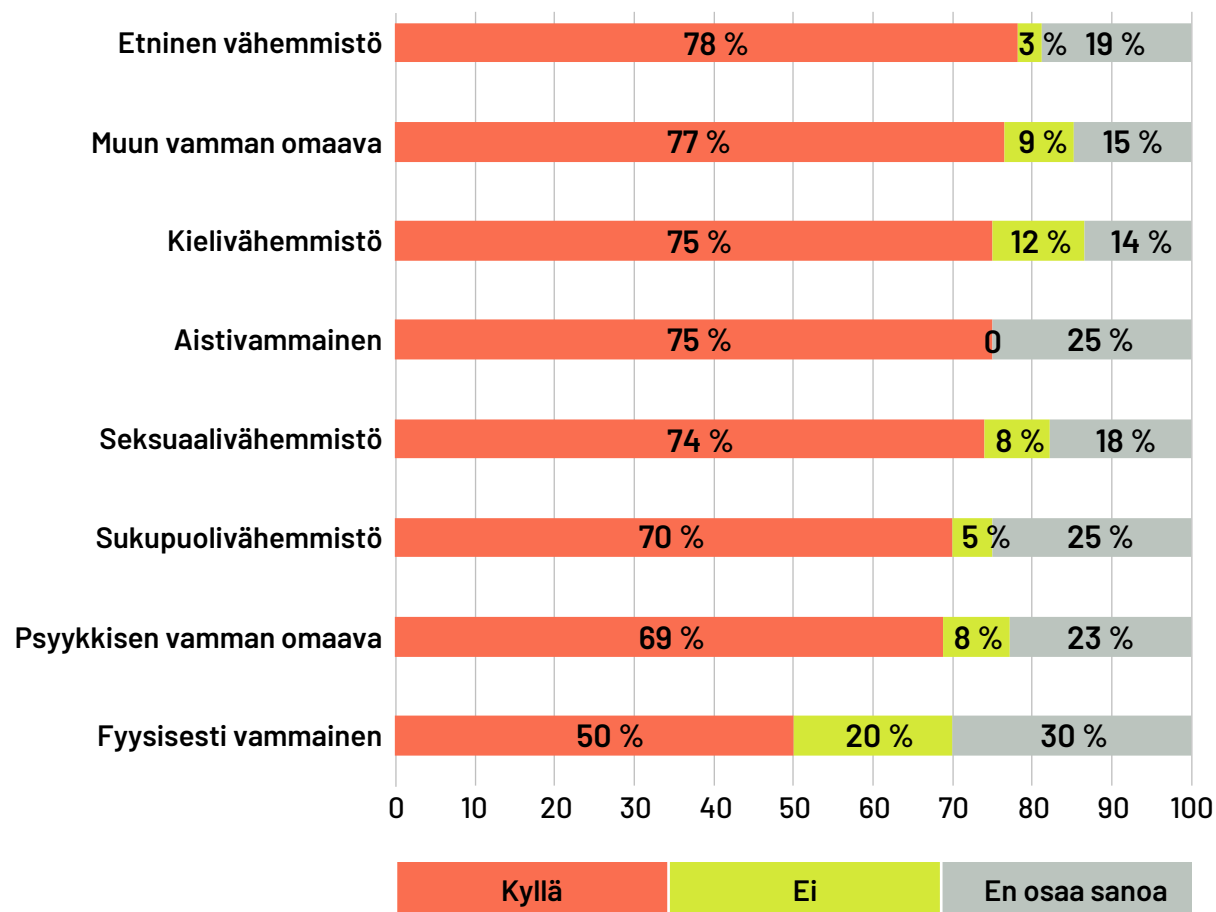
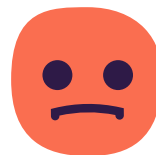
Etninen vähemmistö
29 %

**Kaikki vastaajat
49 %**

Syrjintä aiheuttaa paljon haittaa musiikkialalla toimiville vähemmistöille

Onko kokemasi syrjintä tai epäasiallinen kohtelu vaikuttanut kielteisesti työhösi musiikin parissa?

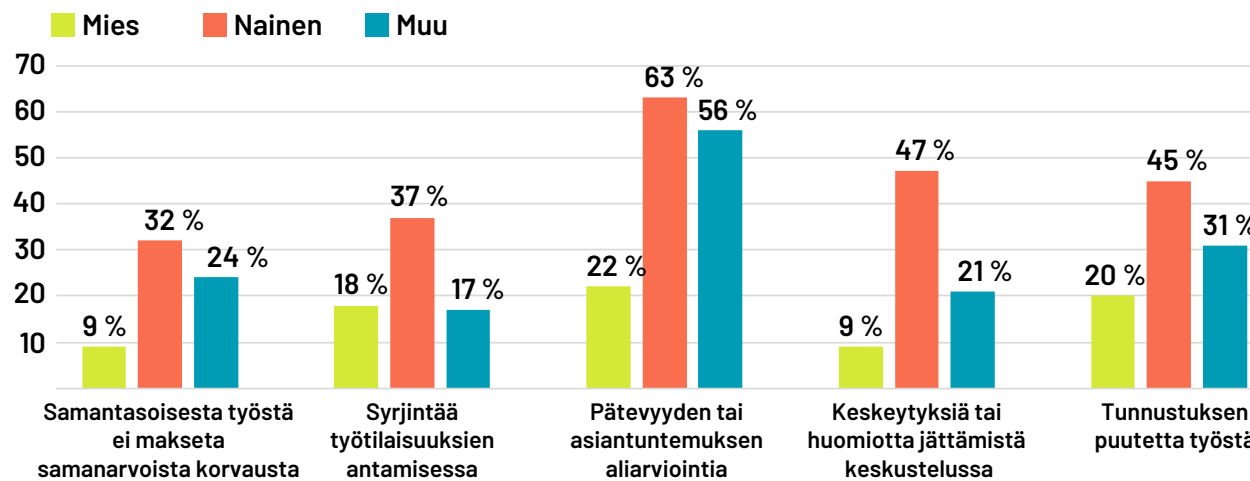
Syrjintää kokeneista vähemmistöjen edustajista $\frac{3}{4}$ sanoo syrjinnän vaikuttaneen kielteisesti työskentelyyn musiikkialalla. Kielteisiä vaikutuksia olivat olleet esimerkiksi erilaiset psyykkiset oireet, pelko, ahdistus ja masennus sekä itsetunnon murentuminen, mistä usein oli seurannut tulojen menetystä ja/tai urakehityksen pysähtyminen.

Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

Syrjintä ja epäasiallinen kohtelu näkyvät musiikkialan ammatillisissa tilanteissa. Suomessa työelämän tilanne muuta maailmaa heikompi.

AMMATILLINEN SYRJINTÄ SUOMESSA (N=914)

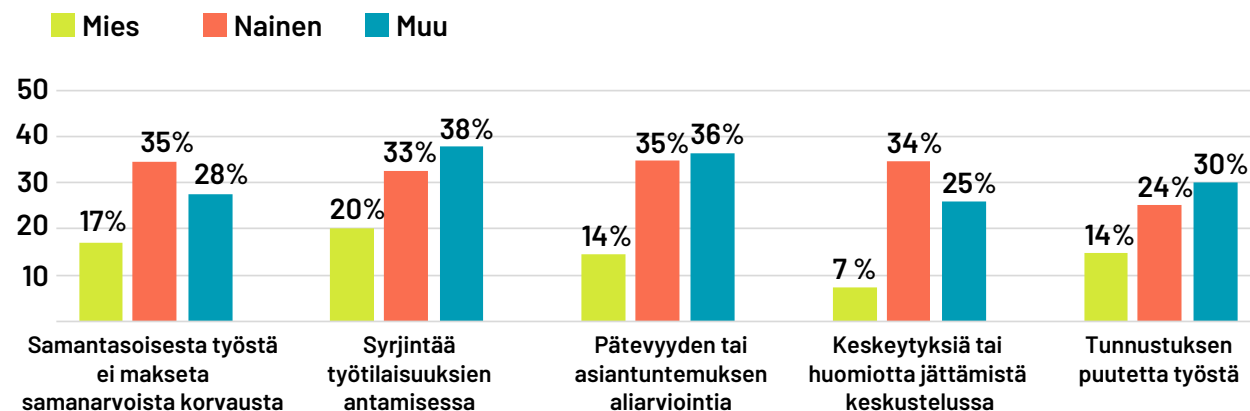
Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

Musiikkialalla naiset kokevat miehiä useammin epäasiallisen kohtelun vaikeuttavan uraansa ja toimeentuloon. Naiset ovat mm. kokeneet palkkauksensa epätasa-arvoiseksi kolme kertaa miehiä yleisemmin. Erityisen yleistä Suomessa on naisten pätevyyden ja asiantuntemuksen aliarviointi.

Globaalisti tulokset ovat samansuuntaiset. Suomessa vähättelyä ja pätevyyden aliarviointia koetaan kuitenkin lähes kaksi kertaa useammin kuin maailmalla.

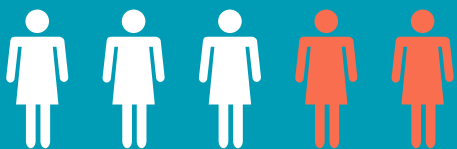
Sukupuolten välinen ero oli suurin, kun kysyttiin keskeytyksiä ja huomiotta jättämistä keskustelussa: naisten näkemykset ohitetaan keskustelussa huomattavasti miehiä yleisemmin.

AMMATILLINEN SYRJINTÄ GLOBAALISTI (N=4146, 133 maata)

Lähde: [Be the Change: Gender equity in Music 2024 report.](#)

Seksuaalinen häirintä on Suomessa vähäisempää kuin maailmalla

SUOMESSA
Kaksi viidestä
naisesta musiikkialalla
on kokenut
seksuaalista häirintää.

67 % ei raportoinut
häirinnästä minnekään.

Lähde: [Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#) N=914

MAAILMALLA
Kolme viidestä
naisesta musiikkialalla
on kokenut
seksuaalista häirintää.

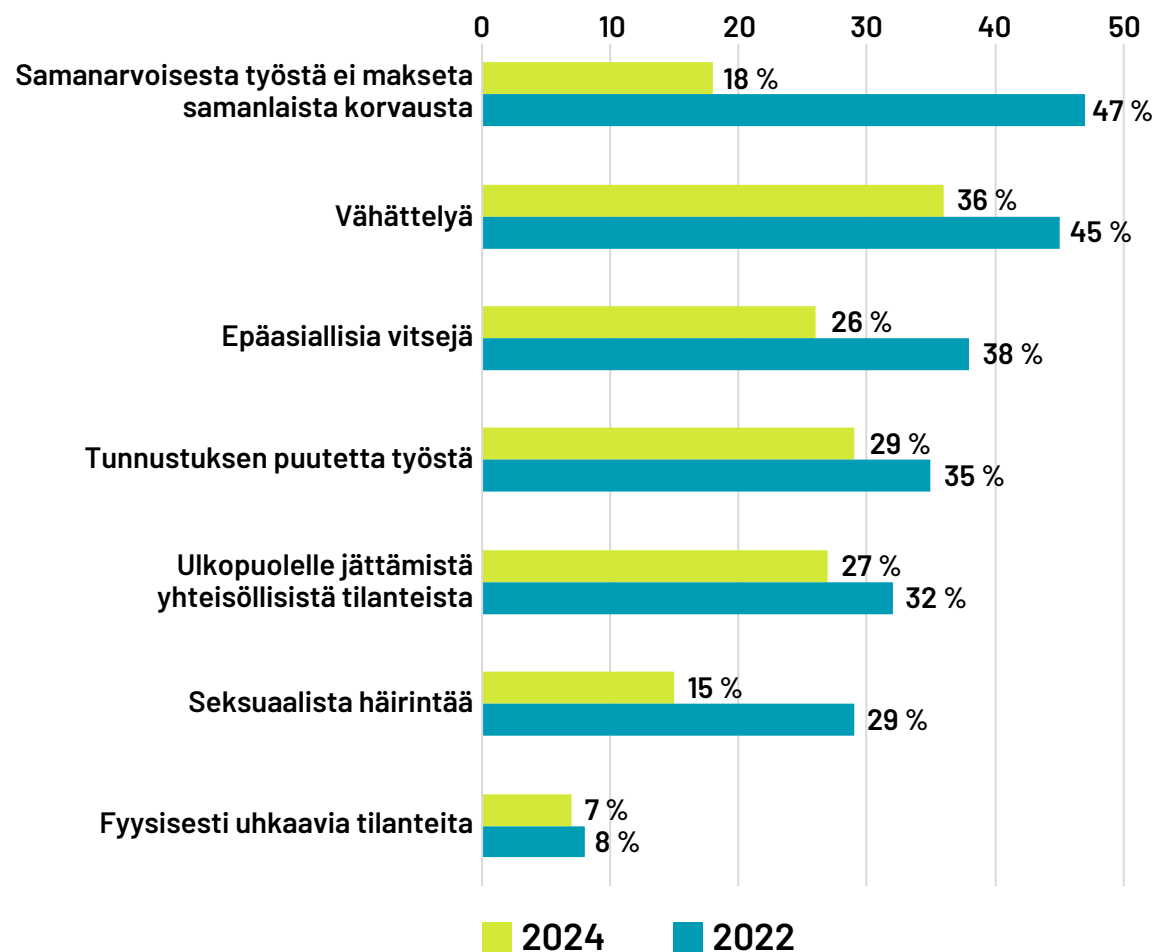
72 % ei raportoinut
häirinnästä minnekään.

Lähde: [Be the Change: Gender equity in Music 2024 report.](#)

Seksuaalinen häirintä ja jopa seksuaalinen väkivalta näyttävät olevan globaalisti yleisempi ongelma kuin Suomessa. Suomessakin lähes kaksi viidestä naisesta oli kuitenkin kokenut seksuaalista häirintää.

Valtaosa ei raportoi kokemuksestaan minnekään. Suurin syy raportoimatta jättämiselle oli se, ettei kertomisen uskota johtavan mihinkään. Moni myös kokee, että raportoinnilla voi olla negatiivisia seurauksia itselle. Suomessa moni sanoi, ettei edes tiedä, minne epäasiallisesta käytöksestä voisi raportoida.

Häirintä ja epäasiallinen kohtelu Suomen musiikkialalla on vähentynyt

Edellinen häirintää ja epäasiallista kohtelua mittaava kysely Suomen musiikkialalla tehtiin vuonna 2022. Sen innoittamana julkaistiin Esiinnyn edukseni - ohjeistus häirinnän ja epäasiallisen kohtelun torjumiseksi musiikkialalla.

Vaikka kyselytulokset eivät ole täysin vertailukelpoiset, moni asia näyttää menneen eteenpäin Suomen musiikkialalla. Eniten parannusta on tapahtunut epätasa-arvoisessa palkkauksessa. Myös epäasiallisten vitsien laukominen sekä seksuaalinen häirintä näyttää vähentyneen merkittävästi. Näissä on kuitenkin edelleen merkittäviä eroja nais- ja miesvastaajien välillä: esimerkiksi epäasiallista kommentointia oli naisista kokenut 50 %, kun miehistä vain joka kymmenes.

Lähteet: [Kysely yhdenvertaisuudesta musiikkialalla, 2022](#)
[Yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla, Teosto 2024](#)

Viimeaikaisia toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden parantamiseksi musiikkialalla

Yhdenvertaisen musiikkialan teesit, allekirjoittajina jo noin 150 musiikkialan organisaatiota:

<https://musiikkiala.fi/yhdenvertainenmusiikkiala/>

Yhdenvertaisesti säveltäen -hankkeen (2019-2021) tavoitteena oli tuoda esiin naissäveltäjiä, lieventää sukupuolen mukaista ammatillista eriytymistä sekä edistää tasa-arvoisia osallistumismahdollisuuksia musiikin alalla.

Esiinnyn edukseni -ohjeistus auttaa puuttumaan häirintään ja epäasialliseen kohteluun:

<https://esiinnynedukseni.fi/>

Elma-live -alusta ja sen materiaalit auttavat organisaatioita ja musiikkialan toimijoita yhdenvertaisuuden edistämässä ja vastuullisuussuunnitelman laatimisessa musiikkialalla myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta:

<https://www.elma.live/fi>

Kulttuuria kaikille -palvelun oppaat ja tietopaketit auttavat huomioimaan moninaisuutta ja erilaisia vähemmistöryhmiä kulttuuritoiminnoissa: https://www.kulttuuriakaikille.fi/moninaisuus_oppaat_ja_tietopaketit_kaikki

Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Kulttuuripolitiikka, maahanmuuttajat ja kulttuurisen moninaisuuden edistäminen -työryhmän loppuraportti. (OKM)

Musiikkialan rekrytointiohjeen viiden kohdan lista auttaa toteuttamaan yhdenvertaista rekrytointia ja työtilaisuuksien kohdentamista:

<https://musiikkiala.fi/musiikkialan-rekrytointiohje-listaa-periaatteet-yhdenvertaiseen-rekrytointiin/>

TEOSTO

MUSIIKKI ON VOIMA

Lisätietoja: Vappu Aura, viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja
puh. 050 560 4450, vappu.aura@teosto.fi